

Kierunki fizjoterapii w rankingu naukowym polskich uczelni akademickich

Jan Szczegielniak^{1(A,B,C,D)}, Barbara Szaro^{1(C,E,F)}, Marek Kiljański^{2,3,4(B,C,D)}

¹Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej

²Instytut Fizjoterapii, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

³Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności w Łodzi

⁴Pabianickie Centrum Rehabilitacji, SP ZOZ Pabianice

Streszczenie:

Celem pracy było ukazanie kierunków fizjoterapii prowadzonych na wyższych uczelniach, ujętych w dostępnych rankingach szkół wyższych, w tym obejmujących działalność naukową (25 spośród 440 prywatnych i państwowych szkół wyższych), biorąc pod uwagę zarówno indeksowanie osiągnięć naukowych uczelni oraz najczęściej cytowane artykuły w danej dziedzinie.

Materiał i metody. Analizie poddano wybrane rankingi polskich uczelni akademickich („Perspektywy”, „Rzeczpospolita”, „Wprost”, „Polityka”, CSIC), uwzględniając szkoły wyższe kształcące na kierunku fizjoterapii.

Wnioski. Należy ocenić pozytywnie i wyróżnić wszystkie 25 objętych analizą uczelni, prowadzących kierunek fizjoterapii. Przedstawione wyniki nie przedstawiają jednak gradacji kierunków fizjoterapii, a jedynie przybliżają formy istniejących rankingów uczelni.

Słowa kluczowe:

ranking uczelni, kierunek fizjoterapia, kształcenie fizjoterapeutów

Wstęp

W Polsce funkcjonuje ponad 440 państwowych i prywatnych szkół wyższych. Większość z nich to wyższe uczelnie zawodowe. Działalnością naukową, szkoły te zajmują się tylko w niewielkim stopniu lub wcale. Spośród 86 szkół (19,5%), zajmujących się działalnością naukową oraz posiadających prawo do nadawania stopnia naukowego doktora w co najmniej dwóch dziedzinach, 25 prowadzi kierunek fizjoterapii. Od pewnego czasu podejmuje się próby oceny działalności uczelni biorąc pod uwagę m.in. dorobek naukowy, prestiż absolwentów czy też prezentowany poziom dydaktyczny.

Założenia i cel pracy

W pracy podjęto próbę ukazania kierunków fizjoterapii prowadzonych na wyższych uczelniach ujętych w dostępnych rankingach polskich szkół wyższych, w tym obejmujących także działalność naukową, ze szczególnym uwzględnieniem indeksowanych osiągnięć naukowych uczelni akademickich oraz najczęściej cytowanych artykułów naukowych w danej dziedzinie.

Materiał i metody

Analizie poddano wybrane rankingi polskich uczelni akademickich, w tym edukacyjne, przeznaczone dla kandydatów na

studia („Perspektywy”, „Rzeczpospolita”), prestiżowe, dotyczące absolwentów najbardziej poszukiwanych przez pracodawców („Wprost”) oraz naukowe, będące dobrym uzupełnieniem obrazu szkolnictwa wyższego w Polsce („Polityka”, CSIC). W analizie uwzględniono szkoły wyższe kształcące na kierunku fizjoterapii.

Wyniki i ich omówienie

W rankingu „Perspektyw” i „Rzeczpospolitej” celem, jak podkreślają twórcy jest dostarczanie informacji o tym, jak oceniane są polskie uczelnie. Autorzy podkreślają, że ranking tworzony jest przede wszystkim z myślą o maturzystach, którzy dokonują wyboru uczelni i kierunku studiów. W recenzji poszczególnych uczelni wyższych kryteriami oceny był prestiż, potencjał naukowy, efektywność naukowa, warunki studiowania, umiędzynarodowienie oraz innowacyjność [2]. Ranking obejmuje 83 uczelnie akademickie, z których 23 kształcą na kierunku fizjoterapii.

Pierwsze trzy miejsca w tym rankingu uczelni prowadzących kierunek fizjoterapia zajęły odpowiednio Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu oraz Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Biorąc pod uwagę kolejność wszystkich uczelni w tym rankingu, szkoły te zajmują 1, 8 i 9 miejsce. Ostatnie trzy pozycje w przedstawianym rankingu,

w którym wzięto pod uwagę kierunek fizjoterapia zajęły Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego oraz Akademia Wychowania Fizycznego w Gdańsku. Szkoły te w rankingu zbiorczym „Perspektyw” zajęły kolejno 72,74 i 81 miejsce (Tab.1).

Warto zaznaczyć, że w rankingu zabrakło Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach oraz Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej w Katowicach, szkół, które także zajmują się kształceniem przyszłych fizjoterapeutów.

Ranking magazynu „Wprost” ocenia wykazywaną wartość absolwentów wśród przyszłych pracodawców. Jego

Tab.1 Ranking uczelni kształcących na kierunku fizjoterapia wg „Perspektyw”

Uczelnie		Miejsce w rankingu "Perspektyw" 2013
1	Uniwersytet Jagielloński	1
2	Uniwersytet Medyczny w Poznaniu	8
3	Uniwersytet Mikołaja Kopernika W Toruniu	9
4	Warszawski Uniwersytet Medyczny	11
5	Gdański Uniwersytet Medyczny	12
6	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	16
7	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	17
8	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	19
9	Śląski Uniwersytet Medyczny	26
10	Uniwersytet Medyczny Lublin	27
11	Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	31
12	Politechnika Opolska	46
13	Uniwersytet Rzeszowski	52
14	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	59
15	AWF we Wrocławiu	63
16	Spółeczna Akademia Nauk w Łodzi (dawna SWPiZ)	64
17	AWF w Krakowie	65
18	AWF w Warszawie	66
19	Akademia J. Długosza w Częstochowie	67
20	Uniwersytet Techniczno - Humanistyczny w Radomiu	71
21	AWF w Poznaniu	72
22	Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego	74
23	AWF Gdańsk	81

twórcy przeprowadzili badania wśród 500 największych firm w Polsce, w których prosili osoby odpowiedzialne za politykę personalną o wskazanie pięciu uczelni, których absolwenci są najchętniej widziani wśród kandydatów na pracowników [3]. W rankingu uwzględniono 50 uczelni wyższych, z czego załedwie 4 kształcą na kierunku fizjoterapii.

W zestawieniu znalazły się następujące uczelnie: Uniwersytet Jagielloński, zajmujący w rankingu zbiorczym 13 miejsce, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (miejsce 22),

Uniwersytet Rzeszowski (miejsce 38) oraz Politechnika Opolska (miejsce 47) (Tab.2).

W rankingu „Polityki”, do określenia wartości naukowej polskich uczelni akademickich wykorzystano m.in. indeks Hirscha. Według definicji, indeks Hirscha, oznaczony literą h, jest liczbą publikacji z całej puli zarejestrowanych w danej bazie, z których każda była cytowana co najmniej h razy (np. h=30 oznacza, że 30 prac było cytowanych co najmniej 30 razy). Przyjmuje się, że indeks ten jest jednocześnie miarą ja-

Tab.2 Ranking uczelni kształcących na kierunku fizjoterapia wg „Wprost”

Uczelnie		Miejsce w rankingu "Wprost"
1	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	13
2	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	22
3	Uniwersytet Rzeszowski	38
4	Politechnika Opolska	47

kości publikacji oraz produktywności uczonego lub zbioru uczonych. Przy jego pomocy można dokonywać oceny dorobku naukowego jednego autora, uczelni, wydziału, czasopisma, dyscypliny naukowej czy nawet kraju [1].

Ranking obejmuje 86 uczelni akademickich, z czego 25 kształci przyszłych fizjoterapeutów. W rankingu najwyższe ocenione zostały Uniwersytet Jagielloński z indeksem $h=153$, który wśród wszystkich uczelni w zestawieniu zajął miejsce 2, Warszawski Uniwersytet Medyczny – miejsce 5, indeks $h=95$ oraz Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – miejsce 7, indeks $h=89$. Zestawienie zamyka Krakowska Akademia im. A. Frycza - Modrzewskiego – miejsce 81, indeks $h=2$ i Społeczna Akademia Nauk (dawna SWSPiZ w Łodzi) – miejsce 83, indeks $h=1$ (tab.3).

Ważnym aspektem w określaniu wartości naukowej uczelni jest także ranking publikacji i cytowań. Liczba publikacji indeksowanych jest jednym z podstawowych parametrów naukometrycznych. Niestety parametr ten faworyzuje

tradycyjnie duże uczelnie. Oczywiście jest, że każda młoda i mała uczelnia będzie miała znacznie mniejszy dorobek w tym zakresie. Parametr liczby cytowań również zależy od wielkości uczelni, choć nie tak mocno jak całkowita liczba publikacji. Tylko najlepsze publikacje uzyskują wysokie wartości cytowań. Dlatego istotna jest też znajomość średniej liczby cytowań przypadającej na jedną publikację. Liczba publikacji i liczba cytowań są pierwotnymi parametrami naukometrycznymi, natomiast średnia liczba cytowań jest przykładem parametru pochodnego, który można obliczyć na ich podstawie [1].

W tym rankingu pierwszą "trójkę" otwiera Uniwersytet Jagielloński z liczbą publikacji równą 27484 oraz liczbą cytowań wynoszącą 299213. Średnia liczba cytowań na publikację to 11,05. Na drugiej pozycji znalazł się Warszawski Uniwersytet Medyczny z liczbą publikacji 10153 i liczbą cytowań 77609. Średnia liczba cytowań na publikację wynosi 7,64. Trzecie miejsce należy do Uniwersytetu Mikołaja Ko-

Tab.3 Ranking uczelni kształcących na kierunku fizjoterapia wg „Polityki”(I)

Uczelnie		Ranking h	Indeks h
1	Uniwersytet Jagielloński	2	153
2	Warszawski Uniwersytet Medyczny	5	95
3	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	7	89
4	Gdański Uniwersytet Medyczny	10	79
5	Uniwersytet Medyczny w Łodzi i WAM	11	79
6	Śląski Uniwersytet Medyczny	19	70
7	Uniwersytet Medyczny w Poznaniu	20	68
8	Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	21	65
9	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	22	62
10	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	24	61
11	Uniwersytet medyczny w Lublinie	25	56
12	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	31	47
13	Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie	40	35
14	Uniwersytet Rzeszowski	41	32
15	Politechnika Opolska	47	29
16	Uniwersytet Technologiczno - Humanistyczny w Radomiu	56	20
17	AWF we Wrocławiu	63	15
18	AWF w Gdańsku	65	14
19	AWF w Poznaniu	66	14
20	AWF w Krakowie	67	14
21	AWF w Katowicach	70	12
22	AWF w Warszawie	72	11
23	Górnoląaska Wyższa Szkoła Handlowa im. W Korfantego w Katowicach	80	2
24	Krakowska Akademia im. A. Frycza – Modrzewskiego	81	2
25	Społeczna Akademia Nauk (dawna SWSPiZ w Łodzi)	83	1

pernika w Toruniu. Liczba publikacji tej uczelni to 9638, liczba cytowań natomiast 87612. Średnia liczba cytowań na publikację to 9,09. Zestawienie tych uczelni zamykają Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach oraz Społeczna Akademia Nauk w Łodzi (tab.4).

Ważnym aspektem w określaniu wartości naukowej uczelni jest także ranking publikacji i cytowań. Liczba publikacji indeksowanych jest jednym z podstawowych parametrów naukometrycznych. Niestety parametr ten faworyzuje tradycyjnie duże uczelnie. Oczywiście jest, że każda młoda i mała uczelnia będzie miała znacznie mniejszy dorobek w tym zakresie. Parametr liczby cytowań również zależy od wielkości uczelni, choć nie tak mocno jak całkowita liczba publikacji. Tylko najlepsze publikacje uzyskują wysokie wartości cytowań. Dlatego istotna jest też znajomość średniej liczby cytowań przypadającej na jedną publikację. Liczba publikacji i liczba cytowań są pierwotnymi parametrami naukometrycznymi, natomiast średnia liczba cytowań jest

przykładem parametru pochodnego, który można obliczyć na ich podstawie [1].

W tym rankingu pierwszą "trójkę" otwiera Uniwersytet Jagielloński z liczbą publikacji równą 27484 oraz liczbą cytowań wynoszącą 299213. Średnia liczba cytowań na publikację to 11,05. Na drugiej pozycji znalazł się Warszawski Uniwersytet Medyczny z liczbą publikacji 10153 i liczbą cytowań 77609. Średnia liczba cytowań na publikację wynosi 7,64. Trzecie miejsce należy do Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Liczba publikacji tej uczelni to 9638, liczba cytowań natomiast 87612. Średnia liczba cytowań na publikację to 9,09. Zestawienie tych uczelni zamykają Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach oraz Społeczna Akademia Nauk w Łodzi (tab.4).

Ostatni analizowany w pracy ranking został opublikowany w 2012 r. przez CSIC (*Consejo Superior de Investigaciones Cientificas*) jedną z największych instytucji na świecie zajmujących się badaniami scjentometrycznymi. Ranking doty-

Tab.4 Ranking uczelni kształcących na kierunku fizjoterapia wg „Polityki” (II)

Uczelnia		Liczba publikacji		Liczba cytowań		
		Miejsce	Liczba	Miejsce	Liczba cytowań	Śr. liczba cytowań na publikację
1	Uniwersytet Jagielloński	2	27484	2	299213	11,05
2	Warszawski Uniwersytet Medyczny	8	10153	8	77609	7,64
3	Uniwersytet Mikołaja Kopernika	9	9638	7	87612	9,09
4	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	12	8810	14	66277	7,52
5	Uniwersytet Medyczny w Poznaniu	15	7590	20	43462	5,73
6	Śląski Uniwersytet Medyczny	18	6994	19	43746	6,25
7	Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu	19	6966	22	35969	5,16
8	Gdański Uniwersytet Medyczny	20	6732	17	58056	8,62
9	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	23	5465	21	36243	6,63
10	Uniwersytet Medyczny w Lublinie	24	5057	24	33220	6,57
11	Pomorski Uniwersytet Medyczny	30	2649	27	23231	8,77
12	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	34	2190	32	16846	7,69
13	Uniwersytet Rzeszowski	44	1425	43	7610	5,34
14	Akademia im. Jana Długosza W Częstochowie	48	1197	42	8412	7,03
15	Politechnika Opolska	49	1049	49	4435	4,23
16	Uniwersytet Technologiczno - Humanistyczny w Radomiu	57	526	55	2573	4,89
17	AWF w Krakowie	63	263	63	953	3,62
18	AWF we Wrocławiu	64	245	66	822	3,36
19	AWF w Poznaniu	65	218	65	830	3,81
20	AWF w Katowicach	67	204	68	659	3,23
21	AWF w Warszawie	70	164	69	584	3,56
22	AWF w Gdańsku	74	96	70	521	5,43
23	Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego	80	21	82	12	0,57
24	Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach	82	14	78	25	1,79
25	Społeczna Akademia Nauk w Łodzi	86	3	85	1	0,33

czy jakości nauczania, uprawiania nauki oraz autoprezentacji niemal wszystkich szkół wyższych na świecie. Obejmuje on 20745 szkół wyższych ze wszystkich kontynentów. Najważniejszym wskaźnikiem oceny szkoły wyższej jest parametr określany terminem *excellence*. Określa on dorobek naukowy każdej uczelni znajdującej się w rankingu i odnosi się do 10 procent najczęściej cytowanych artykułów naukowych w danej dziedzinie, jakie ukazały się w sieci. Kryteria te spełnia tylko 5227 (25,2%) szkół wyższych na świecie. Oznacza to, że tylko te szkoły posiadają zauważalny dorobek naukowy, pozostałe wykazywane uczelnie uznaje się wg tego zestawienia jako nieproduktywne naukowo [4].

Tab.5 Ranking uczelni kształcących na kierunku fizjoterapia wg CSIC

Nazwa uczelni		Miejsce uczelni w Polsce	Miejsce w rankingu światowym
Prestiżowe Szkoły Wyższe			
1	Uniwersytet Jagielloński	1	457
Szkoły Wyższe na co najmniej średnim światowym poziomie			
2	Warszawski Uniwersytet Medyczny	8	1028
3	Uniwersytet Mikołaja Kopernika	10	1062
4	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	12	1077
5	Gdański Uniwersytet Medyczny	14	1144
6	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	18	1249
7	Uniwersytet Medyczny w Poznaniu	19	1258
8	Akademia Medyczna we Wrocławiu	22	1409
9	Uniwersytet Medyczny w Lublinie	23	1425
10	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	25	1479
11	Pomorski Uniwersytet Medyczny	27	1609
12	Uniwersytet Rzeszowski	39	2013
13	Politechnika Opolska	32	2222
14	Akademia Jana Długosza w Częstochowie	44	2275
15	Uniwersytet Humanistyczno - Przyrodniczy w Kielcach	46	2319
Szkoły Wyższe z zauważalnym dorobkiem naukowym			
16	Uniwersytet Techniczno - Humanistyczny w Radomiu	61	3517

Na uwagę zasługuje fakt, że wśród wszystkich szkół wyższych w Polsce, wg przedstawianego rankingu tylko 14% prowadzi wartościowe, cenne naukowo badania. Wśród uczelni akademickich, wartość ta stanowi niemal 75%.

Podsumowanie

W pracy podjęto próbę pewnej klasyfikacji uczelni wyższych kształcących na kierunkach fizjoterapii w oparciu o istniejące rankingi. Założeniem pracy było wykazanie pozycji tych

Wśród światowych uczelni posiadających zauważalny dorobek naukowy, znalazło się 16 polskich uczelni akademickich kształcących przyszłych fizjoterapeutów. Na najwyższej pozycji uplasował się Uniwersytet Jagielloński, który w rankingu światowym zajmuje 457 miejsce, należąc do prestiżowych szkół wyższych. Wśród polskich szkół wyższych, prowadzących kierunek fizjoterapia, sklasyfikowanych na średnim poziomie światowym najwyższe pozycje zajmują Warszawski Uniwersytet Medyczny – 1028, Uniwersytet Mikołaja Kopernika – 1062 oraz Uniwersytet Medyczny w Łodzi – 1077. Najniższą pozycję w tym rankingu zajmuje Uniwersytet Techniczno-Humanistyczny w Radomiu – 3517 (tab.5).

uczelni w popularnych i często opiniotwórczych rankingach dotyczących zarówno potencjału naukowego i efektywności naukowej uczelni, prestiżu absolwenta danej uczelni czy też ocenianych w niektórych klasyfikacjach warunków studiowania i wprowadzanych na uczelniach form innowacyjności. Przedstawione formy klasyfikacji nie są więc oceną, czy też rankingiem samych kierunków fizjoterapii. Przedstawiona ocena nie zawiera bowiem potencjału poszczególnych wydziałów na których kształcą się przyszłych fizjoterapeutów wg zasad Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych [5].

Obraz samych kierunków fizjoterapii i ich ranking mógłby też być uzupełniony m.in. o opinie studentów i absolwentów tych kierunków, ocenę możliwości odbywania praktyk, ocenę kadry z uwzględnieniem zatrudnionych specjalistów fizjoterapii i samodzielnych pracowników naukowych będących fizjoterapeutami. W ocenie takiej należałoby wziąć pod uwagę uwarunkowania poszczególnych uczelni, ich status itp.

Przedstawiona klasyfikacja uczelni z uwzględnieniem kierunku fizjoterapia jest więc niepełna, tym niemniej wydaje się ciekawa w obecnej sytuacji na rynku usług edukacyjnych.

Wydaje się, że należałoby ocenić pozytywnie i wyróżnić wszystkie z 26 wymienionych uczelni prowadzących kierunek fizjoterapii, spośród przedstawionych 86 szkół typu akademickiego (61 państwowych z listy MNiSW, 10 z listy MZ i 15 z rankingu „Perspektywy”) mających obowiązek prowadzenia badań i publikowania ich rezultatów [1]. Ocena poszczególnych kierunków przedstawionych szkół akademickich wykracza jednak poza ramy niniejszej publikacji.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że wśród 25% najniżej notowanych szkół wyższych przedstawionych w rankingu CSIC umieszczono 13% istniejących szkół polskich, w tym także kształcących na kierunku fizjoterapii. Przyjmuje się, że są to

szkoły w których student nie może osiągnąć kompetencji konstytutywnych dla wyższego wykształcenia.

W niniejszej pracy nie oceniano jednak poszczególnych kierunków fizjoterapii, w tym prowadzonych także na ponad 40 uczelniach zawodowych. Przedstawione pozycje rankingowe uczelni nie stanowią więc gradacji kierunków fizjoterapii, a jedynie mają przybliżyć formy istniejących rankingów uczelni z uwzględnieniem kierunku fizjoterapia.

adres do korespondencji

dr hab. Jan Szczegielniak, prof. nadzw.,

Szpital Specjalistyczny MSWiA w Głucholazach

ul. Karłowicza 40, 48-340 Głucholazy

Tel. 77 4080165, fax 77 4393861

e-mail: dul@szpitalmsw-glucholazy.pl

Piśmiennictwo

1. Gil J.: Ranking naukowy uczelni akademickich. Polityka, 2013, 22, 58 - 60.
2. http://www.perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=822:o-rankingu-szkol-wyzszych-2013&catid=87&Itemid=231
3. <http://szkoly.wprost.pl/>
4. Krysztofiak W.: Uniwersytety polskie - naga, smutna prawda. Angora, 2013, 3, 18 - 19.
5. <http://nauka.gov.pl/onet:jmr>

Certyfikat jakości PTF

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii umożliwia uzyskanie akredytacji placówkom fizjoterapii, spełniającym wysokie standardy kadrowe, metodyczne, naukowe, bazy lokalowo-sprzętowej.

Akredytacja, czyli przyznanie „**certyfikatu jakości**” placówce, potwierdza wysoką jakość jej usług, co przekłada się na bezpieczeństwo pacjentów. Placówka staje się gabinetem, godnym zaufania, w którym pracują wykształceni, doświadczeni fizjoterapeuci.

W celu uzyskania akredytacji konieczne jest pisemne zgłoszenie, stanowiące odpowiedni załącznik regulaminu i przesłanie go na adres sekretariatu komisji ds. akredytacji.

Dodatkowych informacji udziela:

Sekretarz komisji ds. akredytacji placówek dr Marcin Krajczy
Centrum Rehabilitacji ul. Bohaterów Warszawy 21, 48-300 Nysa
marcin.krajczy@wp.pl
tel. 605 23 01 84

